

**Yanılış
Ruhsal Aydınlanma**

JED McKENNA

Telif Hakkı © 2004 Wisefool Press

© 2006 GOA Basım Yayın ve Tanıtım Hiz. San. Tic. Ltd. Şti.

Kitabın orijinal ismi SPIRITUALLY INCORRECT ENLIGHTENMENT olup tüm yayın hakları Türkiye'de GOA Yayınları'na aittir.

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Türkçeye Çeviren : Özge Özköprülü

Redaktör : Behiye Ayan

Yayına Hazırlayan : Işıl Ölmez

Bu kitap GOA Basım Yayın ve Tanıtım Hizmetleri tarafından hazırlanmış ve Kitap Matbaası'nda basılmıştır.

Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit.

No: 81/21 Topkapı-İstanbul 0212.501 46 36

GOA Basım Yayın ve Tanıtım Hiz. San. Tic. Ltd. Şti.

Vişnezade Camii Sk. Efe Apt. No:6/14 Maçka/İSTANBUL

Tel: (0.212) 261 76 76 info@goa.com.tr www.goa.com.tr

İÇİNDEKİLER

1. Karaltılar.....	11
2. Kaliforniya'yı Düşlemek.....	12
3. Avare Avare Gezmek.....	28
4. Balıkçı Masalı.....	33
5. Ruhani Otoliz.....	40
6. Orada Bir Vaha Yok.....	49
7. Gölge Sakinleri.....	54
8. Aydınlanma Çılgınlığı.....	56
9. Radikal Akl Sağlığı.....	65
10. Şu Anda Elimi Tutan, Sen Her Kimsen.....	70
11. Marki de Sade.....	72
12. Amerikan Tarzı.....	79
13. Curtis Sallantıda.....	83
14. Başka Bir Hayat Yok.....	95
15. Kalıpları Aşan Prototip.....	98
16. Uzlaştırılmaz Farklılıklar.....	111
17. Gita Yaşamı.....	123
18. Arjuna'nın Yıkılmasının Nedeni.....	133
19. Buyrun Gelin, Ahab Selam Yolluyor Size.....	138
20. Arjuna'nın Yeniden Ayağa Kalkmasının Nedeni.....	140
21. İlk adım.....	151
22. Gerçeği Söyleyen Kimse Oldu mu?.....	156
23. Bırak Ne Olacaksa Olsun.....	162
24. Olumsuzluk Beslemek.....	168
25. Küçük Fırlama.....	176
26. Hoş YumruklaR.....	188
27. Mutlak Güvenen Zihin.....	196
28. İşçi Sınıfı Kahramanları.....	197
29. Kuş Yuvası.....	210
30. Dürüst İnsanlara Güvenme!.....	217
31. Kendini Arındır!.....	221
32. Bu Vardır ve Kesinlikle Doğrudur.....	229
33. Senfoni.....	233
34. Gerçeğin Bedeli.....	238
35. Şimdiye Dek Yazılmış Olan En İyi Hikâye.....	245
36. Montreal.....	258
Sonsöz.....	260
Kaynakça.....	263

Sayın Bay McKenna,

Aydınlanma Çılgınlığı adlı kitabınızı okumayı bitirdim ve o kadar öfkelenmiş ki öfkeden turnaklarımı kemirebilirim. Kitabınızı, aynı adla ruhani bir kitap olarak pazarlasanız da bu konu ile hiçbir ilgisi yok ve ayrıca çok rahatsız edici olduğunu da eklemeliyim. Bu eseriniz keşke okumamış olsaydım ve inanın başka bir kitap yazacak olursanız onu asla satın almayacağım.

İnsanların sizin önerilerinizi tutmaları halinde hayatlarının mahvolacağına farkında mısınız? Belki sizin asla kaybedecek hiçbir şeyiniz olmadığı ama çoğu insanın var. Herkesin sınırsız bir servete sahip olduğunu ve bir patrona bağlı olmadan serbestçe gelip gidebileceğini sandığınız masalsi bir dünyada yaşıyorsunuz; aile, dostlar ve çevreyle olan bağları saymıyorum bile. Örneğin, bir annenin çocuklarını bırakıp bu ruhani arayışa çıkabileceğini, ya da benim deyişimle, ele geçirilemeyecek bir şeyin peşinde koşabileceğini sanıyorsunuz. Bunu kim ve ne için yapar? Kim yapmak ister? Bu kesinlikle gerçekçi değil ve olamaz.

Aileme, dostlarıma ve çevrem karşı sorumluluklarım var. Yerel bir kuruluşta gönüllü olarak çalışıyorum ve çevremdeki yoksullar için yemek yardımı organizasyonları düzenliyorum. Kilisemizin bayanlar derneğinin üyesiyim. Çocuklarımla ödevlerini yapmalarına yardım ediyor, onlara güzel yemekler hazırlıyor, temiz ve mutlu bir evde yaşamalarını sağlıyorum. Normal derslerinin dışında, dans, futbol ve müzik gibi ruhlarını zenginleştiren etkinliklere de sahipler. Hayatımda değer verdiğim ve anlam katan her şeyden vazgeçmemi bekliyorsunuz. Dediklerinizi yapmak, değer verdiğim her şeyi tuvalete atıp sifonu çekmeye benzerdi. Burada tehlikede olan gerçek hayatlar ve siz sanki bu sadece bir aşamaymış gibi konuşuyorsunuz. Gerçekçi olun çünkü sizin aydınlanma dediğiniz şeyi ben korkunç bir kâbus olarak nitelendiriyorum.

Nasıl ve neden böyle şeyler söylediğinizi tahmin edemiyorum. Sadece kitaplarınızı satmak için mi? Söyledikleriniz gerçek olsa bile kimin umrunda? Gerçeğin bu kadar fevkalade olmasının sebebi nedir? Şefkatli, iyi niyetli, açık kalpli ve açık fikirli olarak her birimizin gerçek ruhaniliğe ulaşabileceğimizi düşündüğüm ailemi ve hayatımı tercih ederim. Bu nihilizm ve içinizdeki boşlukla siz bunlardan ne anlarsınız? Bence, ruhsal kelimesinin ne

anlama geldiğini bile bilmediğini kabul eden bir insanın ruhsal aydınlanma üzerine kitap yazması son derece düşündürücüdür.

Belki de kitaplarınız çok satacak. Herhangi bir kişi sizin ruhsallık uyarlamanızı neden kabul eder bilemiyorum. Hayatta iyi ve güzel olan her şeyin karşıtı. Sevginin, Tanrı'nın ve ailenin karşıtı, üstelik tüm bunlar ne için? Hiçbir anlamı yok. Siz kendiniz bile hiçbir anlamı olmadığını söylüyorsunuz. Buna rağmen okurlarınızın, temelde bütünüyle başarısız kişilere dönüşmeleri için, her şeyi bir kenara bırakmaları gerektiğini savunuyorsunuz. Dediklerinizi uygulaysaydım, başkalarının hayatlarına geri döndürülemez bir zarar vermiş olurum ve benden nefret ederlerdi, hem de ne için? Kesinlikle hiçbir şey.

Kitabınızın başında yer alan tüm o toz pembe övgülerden anladığım kadarıyla sizin harika bir ruhani rehber olduğunuza inanan insanlar var. Ben vücudunuzda tek bir ruhani kemik olduğunu bile düşünmüyorum. Gerçekten aydınlanmış olan bireylerin huzurunda bulunmak gibi harika bir ayrıcalığa sahip oldum ama siz onlara hiç benzemiyorsunuz. Bir sonraki kitabınızın başına bu yazımı koyun ki insanlar benim gibi fikirlerinizi okuyarak zamanlarını boşa harcamasınlar.

İzin alınarak yeniden basılmıştır.

İstek üzerine isim saklı tutulmuştur.

Seattle, Washington

Bu kitap HERMAN MELVILLE'e ithaf edilmiştir

Aydınlanmış kişilerin sizden farklı olduklarını sanmayın.

- *Dogen*

1

Karaltılar

Bu büyük canavarın ne yılmaz bir yaratık olduğunu çok yakında anlayacaksınız.

-Herman Melville, *Moby Dick*

AHAB DEYİN BANA.

Aslında ben Ahab'dan daha çok Ahab'ım. Ahab'ın altında yatan kurgunun üzerine kurulmuş olduğu gerçeğim. Kaptan Ahab bir uyarılama; gerçek bir varlığın edebi temsili. O gerçek varlık benim.

İnsan haklı olarak kütüphanelerimizdeki rafların, benliğini hiçe sayarak hayatlarını gerçeği aramaya adanmış cesur erkek ve kadınların hikâyeleriyle dolup taşmasını bekleyebilir. Aslında bu tür hikâyelere o kadar az rastlanılır ki dolayısıyla karşımıza çıktıklarında onları gözden kaçırabiliriz. Herman Melville'in *Moby Dick* adlı eseri, balina avı, delilik ya da intikamla ilgili bir kitap değildir. Sadece tek bir şeyle ilgili bir kitaptır: insanın ne pahasına olursa olsun gerçek arayışı. Kaptan Ahab sadece edebi bir karakter değil, aynı zamanda temel ama bilinmeyen bir insan prototipidir.

Dünya bir sahnedir ve bütün erkekler ve kadınlar da yalnızca oyuncular, Kaptan Ahab ise bizi özgür kılan nihai roldür. Dualizmin uyku âleminde, varlığının gerçekliğine uyanmak isteyen her insan mevcut karakterinden sıyrılıp Ahab'ın rolüne adım atmalı ve Ahab *olmalıdır*. Ahab sabit fikirlidir; geride kalan her şeyi dışlamak pahasına da tek bir şeye odaklanmıştır. Uykudan uyanmanın *Tek* yolu budur.

Kaliforniya'yı Düşlemek

Ruhani Rehber insanları Uyandırmaya ve Aydınlatmaya yarayan baştan saçma ve gereksiz olan bir İşlevdir. Ruhani Rehber'in uğraşı da başka herkesin yapmakta olduğu her şey kadar saçmadır. Bu nedenle, Mizah Duygusu ya da Aydınlanmış bakış açısı gerektirir.

- *Da Avabhasa*

LOS ANGELES'TAN NEFRET EDİYORUM.

İşte söyledim. Los Angeles'tan nefret ediyorum ve Los Angeles da benden nefret ediyor.

Los Angeles ile ben birbirimizden neden nefret ediyoruz. Aslında bu durumdan biraz utandığımı itiraf etmeliyim. Benim için Los Angeles, akışın olmadığı, işlerin alışık olduğum gibi pürüzsüz ve kolay yoldan yürümediği, belki de sadece ben nefret ettiğim için akışı olmayan bir alandır.

Genellikle Los Angeles'tan uzak durmaya çalışmakla yetinirim ama şu an havaalanına doğru yol alırken bunu başarmak zor. Christine ile beni havaalanından, birkaç yıl önce Iowa'daki evde birkaç ay bizimle kalmış olan Henry alıyor. Buraya geleceğimi duyduğunda bizi misafir etmek için çok hevesli davranmıştı. İşte şimdi Los Angeles'tayız ve buraya her geldiğimde olduğu gibi içimi bir kez geldiğinde çıkış olmadığını hissi veren "Hotel California" hissi kaplıyor.

Christine benim şahsi asistanım gibi oldu. Bundan birkaç yıl önce Sonaya, ne zaman birtakım işleri halletmek için seyahate çıksam, buna hep karşı çıkmama rağmen, yanıma birisini yollamaya başladı. Bir seyahat asistanının yol açtığı ek masraflar, araba kiralama şirketleri, havaalanı ve otel görevlileriyle uğraşmaktan kurtulmanın karşılığında ödenen küçük bir meblağ. Muhtemelen Christine bana mal olduğundan daha çok para kazandırıyor. Yılda birkaç kez seyahate çıktığımda; Sonaya'yı arayıp

Yanlış Aydınlanma Çılgınlığı

benimle gelmek isteyen kimse olup olmadığını soruyorum. Christine gri ve siyah tonlarında giyiniyor, biraz ufak tefek ve sessiz bir insan ama görevlileri çiğ çiğ yiyor ve bu sayede itilip kakılmadan işimizi halledebiliyoruz; onunla birkaç seyahatimiz oldu. Christine işlere müdahale ederek iyi işlev göremediğim dünya ile benim aramda koruyucu bir katman oluşturuyor. Sanırım çok dindar bir insan ve hiç mizah duygusu yok; vücudunda tek bir oynak kemik yok. Beni sevimli bir ahmak olarak görüyor galiba ama ben sevimli kısmı için pek iddialı değilim.

Henry; çok sevimli, konuşkan, açık fikirli ve utangaç olmayan bir insandır. O anda aklından geçen şey iktidarsızlıksa, size anlatacağı da budur. Şu anda aklından geçen şey iktidarsızlık değil ama aklındakilerle kıyaslandığında iktidarsızlık çok cazip bir konu gibi görünüyor. Araba yolculuğu boyunca, Kaliforniyalı arkadaşlarıyla birlikte oluşturmakta oldukları inançlarını her gün 24 saat yaşayabilmelerini sağlayan tamamen bütünleştirilmiş ruhani akım konusunda heyecanla konuşuyor; bu bir yaşam tarzıymış. Tamamen bütünleştirilmiş ruhani bir yaşam tarzı; sürekli bunu yineleyip duruyor.

Bence bu bir fiyasko. Bunun kısaltılmış telaffuzu budur.

Bir kez daha egonun etrafına kuşattığı kale benzeri duvarların aşılma zılgıtı karşısında sarsılıyorum. Henry'yi içten, dikkatli ve düşünceli bir insan olarak hatırlıyorum. Hiçbir zaman gerçekten bu işe girip bu hayatta uyanabileceğini düşündüğümü anımsamıyorum. Her zaman belli bir seviyede kendisine karşı dürüst olmaya çalıştığını ve egosundan kurtulabileceğini düşündüğümü hatırlıyorum. Şimdi, havaalanından şehir merkezine giderken onun bu yeni oluşturdukları bütünleştirilmiş ruhanilik konusundaki konuşmalarını dinliyorum. Onun dürüstlüğünden uzaklaşıp ruhani hazcılığın kendi kendini tatmin etmeye yarayan, egoyu koruyan çüppesinin altına sığındığını görmekten üzüntü duyuyorum.

Ah, pekâlâ.

Kaliforniya'dan nefret ettiğimi söylemekten kaçınmaya çalışıyorum. Bu önemsiz gerçekle yüzleşmemek için Kaliforniya hakkında hoşuma giden bir şey bulmaya çalışıyorum ama başaramıyorum. Belki de Kaliforniya pek çok farklı yerden oluşuyor ve hoşuma gidebilecek bölümleri de var ama bana göre bu konuşan yalnızca yadsıma. Bunu söylemeli ve bununla yaşamalıyım: Kaliforniya'dan nefret ediyorum. Kaliforniya'dan neden nefret ettiğimden emin değilim ama bu konuda sıkıştırılıydım, bunun Kaliforniyalılar ile ilgili bir şey olduğunu söyledim.

Henry heyecanla, "Hayatımızın, ruhani temellere dayanmayan hiçbir alanı yok," diye bilgilendiriyor beni. "Hayatımızın her alanını yeniden yapılandırdık. Atıklarımızı minimuma indirdik ve yeniden kullanılabilen kaynaklardan faydalanmayı en üst seviyeye çıkardık. Çeşitli, alternatif yakıt ve enerji kaynakları üzerinde deneyler yapıyoruz ve aramızdan bazıları hidro."

Böyle sürüp gidiyor. Yolculuk sonsuza dek sürecekmiş gibi geliyor ve yol boyunca görülmeye değer bir manzara yok. Henry arkadaşlarıyla beraber oluşturdukları yeni paradigmadan söz edip duruyor ve Christine sessizce örgüsüne dalmış durumda. Araba son model bir Mercedes olduğu için yolculuktan yakınamam ve bu da beni iyice sınırlandırıyor. Seksen bin dolarlık lüks sedanın, bu yeni ruhani yaşam tarzının neresinde yer aldığını merak ediyorum ama korkarım bunu sorarsam Henry beni cevaplayacak.

Sevgi ve nefret gibi kelimeleri kullandığımda asıl kastettiğim daha ziyade enerji anlamında çekme ve itmeye karşılık geliyor. Akış olmayan yerler ve egosuna bağlı insanlar beni itiyor, tıpkı insanların açgözlülüğünün ve kibirinin içine işlemiş gibi görüldüğü egoyla dolu yerler gibi. Beni itmeyen şeylere karşı ya nötrümdür ya da bunlar beni çeker. Bu herkes için geçerlidir ama insanların çoğu bunu bastırır. Bu, sevgi ve nefretten çok daha ince bir noktadır; enerji seviyesindedir ve enerjinizin dengesi bozulduğunda *sizin* de dengeiniz bozulur. Los Angeles ve Kaliforniya benim dengemi bozuyor. Bu farklar, gerçeğe ulaşmış bir varlık olduğum için değil, çok daha yaygın ve ulaşılabilir bir durum egosundan sıyrılmış bir varlık olduğum için geçerli. Bu kitapta, bu iki durum arasındaki farkı derinlemesine incelemeye ve okuyucularımı nazikçe ilkinden uzaklaştırıp ikinci duruma ulaşmaları için teşvik etmeye çalışacağım.

Henry'nin hâlâ konuşmakta olduğunu fark ediyorum.

"Hepimizin yeşil portföyleri var. Bunun anlamı..."

"Henry," diyorum.

"...yatırım yaptığımız belirli..."

"Henry."

"...şirketler kanıtlamışlardır ki..."

"Henry!"

"Efendim?"

"Susmalısın. Artık konuşma. Gerçekten, beni öldürüyorsun."

"Ah, tamam. Tabii, sorun değil. Evet, bütün gününü uçakta ve arabada geçirmiş olmalısın. Susup ruhunu dinlendirmene fırsat tanıtmıyorum, evde jakuzi ve havuz var, zararlı kimyasallar kullanmıyoruz..."

Yanlış Aydınlanma Çılgınlığı

Böyle sürüp gidiyor. Beynimin kafatasımın içinde şişmeye başladığını hissediyorum, sonunda basınç katlanılmaz hale gelince patlıyor ve arabanın içiyle yol arkadaşlarımı kanlı ve yapışkan bir çilek reçeliyle kaplıyor. Yoksa pelte mi daha topaklı olandı? Hep karıştırıyorum.

* * *

Bu kitaplarla başarmaya çalıştığım şeylerden biri de uyanmış olma durumunu vitrinde tutmak olduğu için bu konuda yapacak hiçbir şeyim olmamasına değinmeliyim. Göğüslemem gereken hiçbir zorluk kalmadı ve kendim de böyle bir şey uyduramıyorum. Bu kitabı yazabilir ve belki ufak yollu da olsa bu konudaki konuşmalara dahil olmaya devam edebilirim ama bu gerçeği değiştirmiyor; yapacak hiçbir şeyim yok. Hayatta olmaktan zevk alıyorum ama hayatta bulunduğum süre boyunca gerçekte yapacak hiçbir şeyim yok. Oturup sadece var olmaktan, insanların yaratıcı başarılarını değerlendirmekten zevk alıyorum, özellikle de insanın kendi durumunu anlamaya yönelik çabalarını içerenlerden ama değerlendirmek oldukça durgun bir meşgale. Bu durumdan yakınmıyorum, sadece birçok insanın muhtemelen farkında olmadığı bu durumu dile getiriyorum. Memnunum ve memnuniyete gereğinden fazla değer biçiyor. Bir şeyin, bir diğerinden daha iyi olduğu bir çerçeveye sahip değilim, dolayısıyla da ne yaptığımın özel bir önemi yok. Hırslarım, gidecek bir yerim, yerinde olmak veya dönüşmek istediğim kimse yok. Kendimi bir şeyden uzaklaştırmama veya bir şeye ikna etmeme gerek yok. Olması gerektiği gibi olmadığını düşündüğüm hiçbir şey ya da başkalarının beni nasıl gördüğü beni hiç ilgilendirmiyor. Kendi rahatım veya rahatsızlığım dışında bana rehberlik edecek hiçbir şey yok. Bu beni fazla sıkmış veya mutsuz etmiş gibi de görünmüyor, sanırım bu nedenle kulağa olduğundan daha tuhaf geliyor.

* * *

Fırlama domuz Henry beni zorla bir arkadaşının evindeki akşam yemeğine sürükledi. Çift olmayan Christine ile benim dışımızda beş veya altı çift var. Bu ev; kendisine benzer evlerle çevrili İspanyol tarzı ferah bir ev; çamur ve çalı çırpıyla kaplı bir vadiye bakıyor ve bana söylediğine göre balkondaki teleskobu yeterince sola çevirirsen okyanusu bile görebiliyormuşsun.

Jed McKenna

Benim gençliğimde, Doğu Yakası akşam yemekleri oldukça resmi etkinliklerdi. Herkes yedi gibi gelir, bir saat kadar aperitif içkilerini alır, sekiz gibi masaya oturulur, dokuz gibi yemek biter ve ikiye kadar da içmeye devam edilirdi. Bu yemek onlara benzemiyor. Daha az resmi ve gergin; bu daha çok bir iç mekân pikniğine benziyor. Herkes gelip gidiyor. Bakıcıları veya dadıları olan çocuklar gelip gidiyorlar, nadiren gençlerden biri birdenbire ortaya çıkıp ebeveyninden arabanın anahtarlarını ya da para isteyip kayboluyor. Komşulardan biri çıkagelip sokağa park etme konusunu tartışıp gidiyor. İnsanlar garaj yolu, balkon ve mutfak da dahil olmak üzere dört veya beş farklı alanda sohbet ediyorlar. Takdim etme görevini üstlenen kimse yok, paltoları ve içki siparişlerini alan münasip genç beyler, sahnede süzülen büyüleyici bir ev sahibesi yok. Kimse sigara içmiyor, resmi giysiler ve kravatlar, kokteyller yok – çoğunlukla şarap ve biraz da bira var–, hafif oda müziği ya da mumlar da yok çünkü ev güneş ışıklarıyla dolup taşıyor.

Henry beni bir kenara çekti ve Fiyasko Operasyonu'nun ayrıntılarıyla kafamı şişirmeye devam ediyor. Bana, burada yemek yediğimiz insanların hepsinin bunun bir parçası olduklarını anlatıyor. Bu, beraber yaratıkları ve keşfettikleri bir şeymiş. Bu akşam yemeği de bunun bir örneğiymiş.

Henry, beni “Bazen sadece tek bir konuyu tartışmak için bir araya geliyoruz,” diye bilgilendiriyor. “Hiç böyle bir şey yaptın mı? Bu, sosyal sorumluluklarla ilgili bir şey, bazen bir kitabı tartışıyoruz. Grubumuza dahil olan pek çok insan var, sadece burada gördüklerin değil. Bu akım gerçekten hız kazanıyor. Yepyeni bir paradigma yaratıyoruz.”

Tamam, bu kadarı fazla.

“Bu yeni paradigma zıvasıyla neyi kastettiğine dair hiçbir fikrim yok Henry,” diyorum. “Burada gördüğüm paradigma, her yerdeki gibi yadsıma ve sıradan bir bencillikten ibaret. Bunu başka türlü dile getiriyor olabilirsiniz ama sonuçta herkesin içinde yaşamakta olduğu aynı yaşam yapısından farkı yok. Benim kaçırdığım bir şey mi var? Bana, hepiniz Main Caddesi'nden yarım blok uzaklıkta son derece sıradan ve tatminkâr hayatlar sürdürüyorsunuz ama öyle değilmiş gibi davranmak için bir sürü zahmete giriyormuşsunuz gibi geliyor. Bunun, diğerlerinin yaptıkları şeylerden ne farkı var?”

Henry oldukça soğukkanlı ve anlayışlı bir edayla çenesini ovuşturarak, “Sence daha az ben-merkezcil bir yaklaşım mı benimsemeliyiz?” diye soruyor. “Ben de uzun süredir bunu düşünüyordum. Birçok yardım

Yanlış Aydınlanma Çılgınlığı

projesine katıldık. Sanırım hepimiz çeşitli kuruluşlarda gönüllü olarak çalışıyoruz. Elbette hepimiz atıkların geri dönüşümünü sağlıyoruz ve çevre konusunda çok dikkatliyiz. Sanırım daha verici olabiliriz eğer düşündüğün...”

“Benim hiçbir şey düşündüğüm yok Henry,” diye araya giriyorum. “Yeni bir paradigmadan söz eden sensin. Ben sadece bunu anlamadığımı söylüyorum.”

* * *

Bir yandan, Henry ve arkadaşlarının, özgürlük ve bolluk içeren Amerikan Rüyası'nı yaşayan çok hoş ve başarılı Amerikalılar oldukları çok açık. Diğer yandan kendimi, bu insanların ben-merkezcil, kendilerini fazlasıyla önemseyen, kendilerini üstün gören pislilikler, diğer bir deyişle çocuklar olarak görmekten alıkoymıyorum. Ne var ki aslında öyle değiller ya da en azından bu sadece onlara özgü bir durum değil. Herhangi bir başka akşam yemeğindeki insanlardan çok da farklı değiller, kesinlikle gençlik yıllarımdakilerden daha kötü değiller. Bu sadece benim tahammülümün körelmekte olduğunun bir başka göstergesi. Bu kadar olgun ve zeki insanlar nasıl olur da hayatlarını böyle düşük bir kapasiteyle sürdürmeyi başarabilirler? Ayrıca, öyle yapıyorlarsa bana ne?

Aslında olup biten tek bir şey var. Hayatta oynanan tek bir oyun var ve bu insanlar zihinsel ve duygusal güçlerini ustalıklarla, bu oyunun tam içinde yer aldıklarına kendilerini inandıracak şekilde düzenlemiş durumdadılar, oysa aslında sadece kenarda büfe kuyruğunda durmaktalar. Özgürlük ve bolluk içeren Amerikan Rüyası, hiç yol katetmemiş insanları, gerçek özgürlük ve bolluğun sadece çocuksu bir uyarlaması ve yalnızca gidecekleri yere vardıklarına inandırma işlevini görüyor.

Uyanmış bir zihin için, uyanmamış bir zihin sık sık bir dehşet kaynağı olabilir. Uyanışla uykuda olmak arasındaki çizgi öyle incedir ki tamamen farklı dünyalar olduğunu akılda tutmak güçtür. Birden, aydınlanma hakkındaki Zen kıssaları insana aniden mümkün gelmeye başlar, herhangi bir olay –bir sopanın vurulması, keskin bir mantıksız söz, devrilen bir kâse– insanı aniden tam bir uyanışa götürebilirmiş gibi. Uyanmamış olan zihin, kendisiyle uyanmış olan arasında devasa bir engel görür –ünlü geçit. Uyanmış olan zihin böyle bir geçidin var olmadığını son derece açık bir biçimde görmektedir. Sık sık dehşete düşmesinin sebebi budur. Uyanmış olmanın gerçekten garip olan yanı uyanmış olmak de-

ğildir; uyanmamış olan insanlardır. Uyku halinde yürür ve konuşurlar; bazıları uyanmaya dair derin özelemlerini dile getirirlerken, aslında uyanmamak için ellerinden gelen her şeyi yaparlar. Hiç, gözleri açık bir halde iş yapan ve hatta konuşan bir uyurgezerin etrafında buldunuz mu? Bu oldukça ürkütücüdür. Şimdi tüm dünyanın böyle olduğunu hayal edin. Ürkütücü bir durum ve insana kendisini yalnız hissettiriyor ama daha da önemlisi şüphe uyandırıyor. Güvenilirlikten yoksun ve inanırlılığı yok. Genel gerçeklik seviyesindeyken bile tüm bu insanların hepsinin gerçekten uykuda olduklarına inanmak zor. Uyurgezerlerle belli bir seviyede etkileşime girebiliyorum ama benim göremediğim ve ancak hayal meyal hatırlayabildiğim bir uyku âleminde konuşuyorlar. Uyanmak istediklerini *söyleyebilirler* ama çok geçmeden kafalarında, uyanık olmanın ne anlama geldiğine dair, uykularını bozmayacak her şeyi içeren hayali bir kavrama sahip oldukları ortaya çıkar. Egonun bekçi köpeği hep tetiktedir ve ısırır. Uyurgezerleri uyandırmaya çalıştığınızda saldırganlaştıkları söylenir; bu şaşırtıcı ölçüde yerinde bir benzerlik.

* * *

Christine'in bana baktığını görüyorum. Bu bakışının ne anlama geldiğini anlıyor ama neden baktığını anlamıyorum. Beni berbat zırvalıklardan korumak isteyip istemediğimi öğrenmek istiyor. Beni buradan çıkarmasını isteyip istemediğimi bilmek istiyor. Bu da durup düşünmem gerektiği anlamına gelir çünkü burada ruhani banallik dışında korunulmam gereken bir şey olduğunun farkında değilim ki bu da Christine'in o bakışı atmasına neden olamaz.

Bunlar zeki ve başarılı insanlar. Muhtemelen iyi tasvir edemiyorum ama Henry'nin burnunda bile benim tüm kafama oranla daha çok zekâ vardır. Hatırladığıma göre, bir zamanlar zeki bir insandım ama artık eski yaşamımla, ancak bir kitapta okuduğum bir hayat kadar bağımlıyım. Bir zamanlar zekâdan payımı almış olsam bile artık zeki değilim. Beynim hafıfledi ve artık yüzeyde olanın ötesini görmüyorum. Doğal olarak şüpheli değilim çünkü dünyada güvensizliği hak eden tek bir şey varsa o da egodur ve ben ondan uzak durma eğilimindeyim.

Ne var ki Christine bana o bakışı atıyor ve bir süre düşündükten sonra nedenini anlıyorum. Henry'nin beni tuzığa düşürdüğünü fark ediyorum. Burada olup biten bu; bu akşamın eğlencesi benim. Henry, benim bir noktada kendimi tutamayıp konuşmaya başlayacağımı bilerek

Yanlış Aydınlanma Çılgınlığı

beni bu duruma soktu; ki Henry'nin de çok iyi bildiği gibi bu, benim kendimi konuşma yapmaya kaptıracağım, performans sergileyeceğim anlamına gelir. Artık bunu fark etmiş olduğum için şimdi çok açık geliyor. Kendi sağlığıma gülüyorum. Diğer yandan, artık performans sergileme fırsatı çok sık elime geçmiyor, öyleyse boş ver, neler olacağını göreceğiz. Sorun olmadığını anlaması için Christine'e bir işaret yolluyorum.

* * *

Yemek masasında oturuyor ve çevremdeki sohbetler ilgimi çekiyormuş gibi davranmaya çalışıyorum. Ben şişe suyu içiyorum, Christine'in önünde ise köpüklü elma sırası var. Masadaki herkes şarap içiyor ve şaraptan bahsediyor.

Burada beni yalnızca Henry, karısı ve Christine tanıyor. Henry'nin karısının yengesi Barbara sağımda oturuyor. Salatayı o getirdi. Salatanın ne kadar güzel olduğunu söylediğimde küçük bir hikâye anlatıyor.

“Indie – benim oğlum, sekiz yaşında..”

“Adı Indie mi?” diye soruyorum bunun Indiana'nın kısaltması olduğunu düşünerek.

“Evet,” diyor Barbara. “Independence'in kısaltması. Dört Temmuz'da doğdu.”

Sesimi çıkarmadan başımı sallıyorum.

“Indie, annesiyle babasının geri dönüşümden bahsettiğini ve bunun ne kadar iyi bir şey olduğunu söylediklerini duymuş, bu yüzden de kedi kumunu geri dönüştürmek istemiş. Ne kadar tatlı değil mi? *Kumlu* çakılı öbeklerden ayırıp kullanılmış olanı elverişli hale getirmenin bir yolunu bulmak istemiş.”

Bunun salataya nasıl bağlanacağını merak ederek, “Sekiz yaşındaki bir çocuk için çevre bilinci çok gelişmiş,” diyorum.

“Değil mi? Minik afacan tüm kedi kovasını benim salata makineme boşaltmış, hani marulları kurutmak için dönerek merkezkaç kuvvetini kullanan, ortasında bölme olan kâse var ya?”

Acaba bu hikâyenin sonunda hepimiz midelerimizi mi yikatacak zorunda kalacağız diye merak ederek başımı sallıyor ve gülümsemek için kendimi zorluyorum.

“Indie kullanılmış kedi kumunu doğrudan kovadan kâseye boşaltmış ve ipi çekip döndürüp durmuş. Bu arada ben de mutfakta salata makinesi aramakla meşguldüm çünkü salatayı hazırlamanın tam ortasındaydım ve zaten geç kalmıştık.”

Halden anlar bir tavırla gülerken, gerçekten bir an önce salatadaki esrarengiz kıtırları açıklayan bölüme geçmesini umuyorum.

“Sonunda kâhya, elinde korkunç kedi pisliğiyle tamamen tıkanmış olan güzelim salata makinemle geldi. Öfkeden köpürmüştüm!” diyor gülererek.

“Salata kuru görünüyor,” diyorum tatlı dille onu hikâyenin sonuna doğru çekerek.

“Evet! Eh, başka seçeneğim yoktu, değil mi?” diyor bana ve ben en kötüsünden korkuyorum. “Salatayı ıslak servis edemezdim, değil mi?”

“Ah, hayır?”

“Tabii ki hayır. Malzemeyi bir yastık kılıfına tıkip kılıfın ağzını bağladım ve birkaç dakikalığına kurutucuya attım.”

“Salatayı mı?” diye soruyorum.

“Yalnızca marulları,” diyor Barbara.

“Yani kedi pisliği yok mu?”

“Hayır,” diyor neşeyle, “bir damla bile!”

* * *

Şarabını çalkalayıp koklayan bir sonraki kişiyi boğazlamaya karar verdim. Elbette gerçek anlamda değil ama kabul etmeyi istediğimden daha büyük bir parçam bunun için başımı belaya sokabileceğime inanmakta güçlük çekiyor.

Bu insanların, hayatları konusunda ne isterlerse onu yapmaya haklarının olduğunun farkındayım. Bunun onların partisi olduğunun ve sepetteki çürük elmanın ben olduğumu düşünmekteyim. Bu partinin gerçek delisi olanın ben olduğumun ve onların yalnızca kendi işlerine bakıp oyun bahçelerinde oynayan çocuklar olduğunun farkındayım. İstedğim sırf onları sarsmak adına kabuklarını kırmak değil. Bu topluluğun veya herhangi başka bir topluluğun önünde ruhani şarlatan rolüne bürünmek ya da kimseyi kurtarmak istemediğimi de biliyorum. Onları neden kurtaracağım ki? Hayattan mı? Benim tadımı kaçırın konu, kurallarına göre oynanan hayatın, sayısız nedenlerden dolayı, kandırmaca kurallarla oynanan bir hayattan çok daha mükemmel ve heyecan verici olması. Bu harika, şaşırtıcı ve kusursuz bir şey ve bunu tamamen kaçırıyorlar. Yemek masasında oturup şarapla kafayı bularak incelikle şekillendirilmiş görüşlerini birbirlerine yüklerlerken hayatlarının oyunu yanlarından geçip gidiyor. Gerçek olan tek oyundan kaçınmak için akıl durduran onlarca veya yüzlerce küçük oyunlar oynamakla meşguller ve kendimi,

Yanlış Aydınlanma Çılgınlığı

korkularıyla başa çıkmayı biraz olsun öğrenebilseler yerlerini alıp hayatlarının oyununa girebileceklerini düşünmekten alıkoyamıyorum. Burada gerçek olandan bahsediyoruz ve gerçek olan, ona doğrudan bakabileceğin bir yere varıp onunla olan ilişkini anlamaya başladığında aslında harika bir şey. Bu, gerçeği kavrama veya ruhsal aydınlanmayla ilgili bir şey değil, bu sadece gerçeklerle, hayatın gerçekleriyle yüzleşmekle ilgili bir şey ve insanların çoğu, hayatları boyunca gerçeklerden kaçmak dışında hiçbir şey yapmaksızın yaşayıp gidiyorlar. Beni endişelendiren, kahrolası bir grup moron olmaları değil; *hepimiz* kahrolası moronlarız. Sadece, gerçekten duymak isteyecekleri bir şeyi bildiğimden ve kendimi net bir şekilde ifade edebilirsem onlara ulaşabileceğimden eminim.

Elbette asıl kahrolası moron *benim*, dışarıdaki garip adam benim ve eminim düşünce tarzım da, aslolanı bilen tek kişi olduğunu sanan gözleri dönmüş herhangi bir fanatiğinkine oldukça benziyordu. Kendimi savunmak adına, buna benzer durumlara çok nadiren yakalandığımı söylemek isterim. Son birkaç yıldır çoğunlukla insanlardan tamamen uzak durdum ve bu onların da benim de çıkarımıza oldu.

* * *

Yemekten sonra herkes masada oturmaya devam ediyor. Çeşitli likörler masaya getirilmiş ve herkes kendi likörünü kendi alıyor. Hepsi çakırkeç olmaya başladı. Terörizm ve Amerika'nın savunmasızlığı konuları açılıyor. Herkesin bu kadar ürküttüğü tehdit, anladığım kadarıyla geçtiğimiz haftalarda kıl payı önlenmiş olan, yiyecek ve su kaynaklarına düzenlenmiş birleşik bir saldırıymış. Söylediklerine göre saldırı başarılı olsaymış, hayatta kalmak için herkes kendi başının çaresine bakmak zorunda olacaktı. Adeta hastalıklı bir tutumla, gerçekleşebilecek olan senaryoları hayal ediyorlar; bütün yardım hizmetlerinin başarısızlığa uğramasının ardından meydana gelecek olan anarşi, ayaklanma ve şehirlerin, altyapı tesislerinin yitirilişini içeren senaryoları. Bayanların bu konuşmalardan çok rahatsız oldukları açık, erkeklerse bu konuya doyamıyorlar.

“Bunları düşünmek bile çok korkunç,” diyor bayanlardan birisi.

“Asıl bunları *düşünmemek* çok korkunç,” diyor erkeklerden birisi.

“Çölde yaşıyoruz. Durumumuzun kritik bir hale gelmesi fazla uzun sürmezdi, en fazla bir veya iki gün alırdı.”

“Eminim bir yerlerde yiyecek ve içecek stokları vardır.”

“Yedek Kuvvetler...”